

החליל פרק חמישי סוכה

נא.

עין משפט נר מצוה

א א ב מיי פ"ג מהל' כלי
המקדש הלכה ג סמג
עין קטט:
ג א מיי ש"ס פ"ג מהל'
איסורי ביאה ה' ג:
ד ה מיי פ"ח מהלכות
לולב הלכה יג:
ו ה מיי פ"ג מהלכות כלי
המקדש ה' ג סמג עין
קט:
ז ו מיי פ"ח מהלכות לולב
הלכה יג:
ח ז מיי פ"ח מהלכות כלי
המקדש הלכה ו:
ט ח מיי פ"ח מהלכות
לולב הלכה יד:

רבינו חננאל

חננאל הוא, דתנן בערכין
פרק שני עבדי כהנים
וירי דברי ר' מאיר, וירי
ויסוי אומר שמפחת בית
האגריים כו', ר' חנניה בן
אנטיגוס אומר לויים, מאי
לאו בהא פליגי דמאן
דאמר עבדים היו, פי'
אלו המכרים באבוב, קסבר
עיקר שירה בפה, והלויים
המכרים באבוב אף על
פי שהן עבדים הותרו
שהיר אין הסמיכה עליהן,
ומאן דאמר לויים היו,
קסבר עיקר שירה בכלי
לפיכך לויים היו, ותסברא
דבהכי פליגי, אי הכי ר'
יוסי דקתני כשחין היו
מאי קאמר ג'נאי: קא
סברו כו', כמו שהווא
מפורש בערכין פרק שני.
וירי דיימיה אמר מחלוקת
בשיר של בית השואבה,
אבל בשיר של קרבן
דברי הכל בעבודה היא
ודחיא שבת. מיתבי חליל
של בית השואבה דוחה
שבת דברי ר' יוסי בר'
יהודה, ותכנסו אומרים
אפילו יום טוב אינו דוחה,
תיובתא דרב יוסף תיובתא.
בחליל של בית השואבה,
אבל בשיר של קרבן
דמיקרא כתיב ג'ני שירה צפה
להשמיע קול אחד להלל להודות לה'
ולצתר הכי כתיב ג'ני השיר וצהלל
לה' שמע מיניה דעיקר שירה צפה
וכלי השיר לצסומי קלא:
מבבא'מכנסיה'בסומוה'מיינייהן.
תימה דלא חשיב נמי
(ט) כמות שגם היא הימה של שש:
שעריהן ה'היים עומדין בבשי'
שיר. לשמחת צית
השואבה אצל דוכן לשיר דקרצן אצל
המוצא היה כן פירש צקונט' וצמס'
גדוה (פ"ב מ"ו) תנן ומיימי לה צפיק
דיומא (דף ע"ו). ראצ"ז אומר מעלה
הימה שם גבוהה אמה ודוכן נתון
עליה אותה מעלה הימה צין עורת
ישראל לעזרת כהנים:
קרא

עבדי כהנים היו. [משנה]
ומימה דהכא מסקינן דכ"ע עיקר שירה צפה והתם
קמני רישא דחליל מכה צשמונה ימי החג ואי אפשר צלל צבת וי"ל
דהא מפרש טעם משום דאין צבות במקדש וצירושלמי פריך ומשני
רישא רבי יוסי זר' יהודה היא:

כתנאי (דתניא) (ב) עבדי כהנים היו דברי ר'
מאיר רבי יוסי אומר "משפחת בית הפגרים
ומשפחת בית ציפריא ומאמאום היו שהיו
משיאיין לכהונה ר' חנינא בן אנטיגונוס אומר
לויים היו מאי לאו בהא קא מיפלגי דמאן
דאמר (א) עבדים היו קסבר עיקר שירה בפה
ומאן דאמר לויים היו קסבר (ב) עיקר שירה
בכלי ותסברא רבי יוסי מאי קסבר אי קסבר
עיקר שירה בפה אפילו עבדים נמי אי קסבר
עיקר שירה בכלי לויים אין ישראלים לא אלא
(ג) דכולי עלמא (ב) עיקר שירה בפה ובהא קא
מיפלגי דמר סבר הכי הוה מעשה ומר סבר
הכי הוה מעשה למאי נפקא מינה למעלין
מדוכן ליוחסין ולמעשר קא מיפלגי מאן
דאמר עבדים היו קסבר אין מעלין מדוכן
ליוחסין ולא למעשר ומאן דאמר ישראל היו
קסבר מעלין מדוכן ליוחסין אבל לא
למעשר ומאן דאמר לויים היו קסבר מעלין
מדוכן בין ליוחסין בין למעשר ורבי ירמיה
בר אבא אמר מחלוקת בשיר של שואבה
דברי יוסי בר יהודה סבר שמחה יתירה נמי
דוחה את השבת ורבנן סברי דשמחה יתירה
אינה דוחה את השבת אבל הבשיר של קרבן
דברי הכל עבודה היא ודוחה את השבת
מיתבי שיר של שואבה דוחה את השבת
דברי רבי יוסי בר יהודה ותכמים אומרים
אף יום טוב אינו דוחה תיובתא דרב יוסף
תיובתא לימא בשיר של שואבה הוא דפליגי
אבל בשיר של קרבן דברי הכל דוחה את
השבת * לימא תיהו תיובתא דרב יוסף
בתרתי אמר לך רב יוסף פליגי בשיר של
שואבה והוא הדין לקרבן והאי דקמיפלגי
בשיר של שואבה להודיעך כחו דרבי יוסי
בר יהודה דאפילו דשואבה נמי דחי והא
קתני זהו חליל של בית השואבה שאינו
דוחה לא את השבת ולא את יום טוב זהו
דאינו דוחה אבל דקרצן דוחה מני אי נימא
רבי יוסי בר יהודה האמר שיר של שואבה
נמי דוחה אלא לאו רבנן ותיובתא דרב יוסף
בתרתי תיובתא מאי טעמא דמאן דאמר
עיקר שירה בכלי דכתיב ויאמר חזקיהו
להעלות העולה להמזבח ובעת החל העולה
החל שיר ה' והחצוצרות ועל ידי כלי דוד שיר
מלך ישראל מ"ט דמאן דאמר עיקר שירה
בפה דכתיב ויהי כאחד למחצצים
ולמשוררים להשמיע קול אחד ואידך נמי
הא כתיב ויאמר חזקיהו הכי קאמר החל שיר
ה' בפה על ידי כלי דוד מלך ישראל לבסומו קלא ואידך נמי
הא כתיב ויאמר חזקיהו הכי קאמר משוררים הכי קאמר דמחצצים מה
מחצצים בכלי אף משוררים בכלי: **מתני'** (ב) מי שלא ראה שמחת בית
השואבה לא ראה שמחה מימיו ובמוצאי יום טוב הראשון של חג ידרו
לעזרת נשים ומתקנין שם תיקון גדול מנורות של זהב היו שם וארבעה
ספלים של זהב בראשיהם וארבעה סולמות לכל אחד ואחד וארבעה ילדים
מפירחי כהונה ובידיהם כדים של מאה ועשרים לוג שהן מטילין לכל ספל
וספל (א) מבבלאי מכנסים כהנים ומהמייניהן מהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין
הא היה חצר בירושלים שאינה מאירה מאור בית השואבה חסידים ואנשי מעשה היו מוקדין בפניהם
באבוקות

כתנאי. עיקר שיר צפה או צכלי:
צמוסת ערכין היא על אוחזי כלי שיר צשעת שיר של קרבן קיימינן:
משפחת בית הפגרים ומשפחת בית
ומאמאום היו. זה שם מקומם: **ומשיאיין לכהונה**. ישראל מיוחסין היו
שניהם אלמנות וצנותם ראיות
ליניש לכהנים: **לויים היו**. אצל
ישראלים ספולין לך: **מעלין מדוכן**.
הראוהו עומד על הדוכן עם הלויים א"ל
צדוק אחריו לא להשיאו מיוחסת ולא
לתת לו מעשר ראשון דודאי לוי הוא
שמפני דבר זה לא הרגילו להעמיד סם
כי אם לויים כדי שלא יטעו בהם בני
צדוק אחריו לא להשיאו מיוחסת ולא
שמפני דבר זה לא הרגילו להעמיד
סם עבדים: **אצל לא למעשרו**. שלא
נזכרו מלהעמיד סם שרבל: **ומאן**
דאמר עבדים היו. קסבר אין סומכין
על הדוכן מלצדוק אחריו להעלותן
ליוחסין הלכך לא נזכרו על כך: **ור'**
ירמיה אמר כו'. לעיל [ג] קאי אפלוגתא
דרבי יוסי ברבי יהודה ורבנן ופליגי
דלרבי יוסף: הכי גרסינן דרבי יוסי
סבר שמה יסירה נמי דוחה שבת.
האילו ושמחת מנחה היא וצחליל אין
איסור מלאכה אלא צבות צעלמא:
סיוצבא דרב יוסף. דלמר מודה ר'
יוסי צשיר של שואבה ללא ידחה:
אצל צשיר של קרבן דוחה כו'. האי
לשון קושיא וצעיל הוא כלומר חזין
הכא דצשל שואבה פליגי ואיכא למידק
הא צשל קרבן מודו רבנן דחיי: **נימא**
סווי סיוצבא דרב יוסף. נמי צבה
דלמר לעיל צשל קרבן פליגי והכא
דייקינן דמודו רבנן ציה והיא סיוצבא
צמרתי צשל שואבה היו מיוצבתי
מרבי יוסי וצשל קרבן היו מיוצבתי
מדרבנן: **והוא הדין לקרבן**. ומדרבנן
לא תוצבתי: **והא קמני מפסינן והו**
חליל כו'. ל"ג והא עלה קמני אלא
והא קמני: **אלא לאו רבנן היא**.
דשמעינן להו צשואבה ללא דחי
וקמני זהו למעוטי דקרצן אלמא צשל
קרצן מודו: **החל שיר ה' ותולגרוס**
ועל ידי כלי דוד. אלמא כלי דוד שיר
ה' קרי ליה: **למחצצים ולמשוררים**.
והכא לא כתיב כלים ותולגרות לאו
כלי שיר נינהו שהן לתקיעות התמידין
והמוספין: **מתני'** וירדין לעזרת
נשים. כהנים ולויים יורדין מעזרת
ישראל שהיא גבוהה לעזרת נשים
שלמטה הימה צשיפוע ההר: **ומפקינן**
שם סיקון גדול. מפרש בגמרא [ג]:
וארבעה ספלים של זהב צראיהן.
צראש כל מנורה ומנורה: **ילדים**.
צחורים וצדידיהם כדי שזנו ועולים כל
אחד צסולמו: **מבבלאי מכנסים כהנים**
ומהמייניהן היו מפקיעין. ממכנסי
צגדי השרד שהיו משל צבור ומאצבטיהם
השיגים מפקיעין קורעין לעשות
פחילות: **שלא היסה מחירה מאור צית**
השואבה. לפי שהמנורות גבוהין
חמשים אמה (ו) והר הצית צבוה
והאורה זורחת צכל העיר וכותל
מזרחי שהו לסוף עזרת נשים היה
נמוך כדלמרינן צסדר יומא (דף ע"ו).
והמנורות עולין למעלה הימנה:
צאצוקות

תורה אור השלם

1. ויאמר חזקיהו
להעלות העולה להמזבח
ובעת החל העולה החל
שיר ה' והחצוצרות ועל
ידי כלי דוד שיר מלך
ישראל:
דברי הימים ב ה כו
2. ויהי כאחד למחצצים
ולמשוררים להשמיע
קול אחד להלל ולהודות
לך ובהרים קול
בחצוצרות ובמצלתים
ובכלי השיר ובהלל לך
כי טוב כי לעולם חסדו
והבית מלא עון בית ה'
דברי הימים ב ה יג

הגהות הב"ח

(א) במשנה אמרו כל מי
שלא ראה שמחת וירי כדים
של שמן של מנחה:

גליון הש"ס

נמרא לימא תיובתא דרבי בתרתי.
קעון זה לעיל דף ד ע"ב
תשי"ג:

מוסף רש"י

עבדי כהנים היו. אומם
המכס מחליל (ערכין)
שהיו משיאיין
לכהונה. הכהנים היו
נושאין כנתינים שישראלים
מיוחסין היו (שם). מבבלאי
מכנסים כהנים. ממכנסי
כהנים הגלולים (שם)
מפקיעין. לשון
קריעה וצמח (בב). צשמת
ועשין פחילות צשמת
צית צשואבה שאינה צצורה
נשים (שבת כ"א).

(א) חקר כהן ע"ל ואלך נמי
הא כתיב ויאמר חזקיהו וירי
הכי קאמר וירי.